

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2013 04 18
COM(2013) 233 final

2013/0121 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

**skirtas Kipro Respublikai, dėl specialiųjų priemonių finansiniam stabilumui ir tvariam
augimui atkurti**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

Pastaruoju metu spaudimas Kiprui finansų rinkose vis didėjo, nes augo nerimas dėl šios šalies valstybės finansų tvarumo, įskaitant nusilpusį finansų sektorių ir potencialių valstybės pagalbos priemonių mastą. Vienus disbalansus nulėmė neigiami euro zonos krizės padariniai ir įvykiai Graikijoje, kiti disbalansai kilo šalies viduje ir yra ilgalaikiškesni. Kredito reitingų agentūroms keletą kartų iš eilės sumažinus Kipro vyriausybės obligacijų reitingus, šalis tapo nepajėgi refinansuoti savo skolų tokiais palūkanų normomis, kurios atitiktų ilgalaikio fiskalinio tvarumo tikslą. Taip pat bankų sektoriui laipsniškai buvo nutraukiamas tarptautinių rinkų finansavimas, o didžiausios finansų įstaigos užregistravo esminį kapitalo nepakankamumą. 2013 m. pirmaisiais mėnesiais smukus pasitikėjimui ir dėl to smarkiai išaugus indėlių srautams į užsienį, bankų sektoriaus padėtis smarkiai pablogėjo. 2013 m. kovo mėn. Euro grupė pasiekė politinį susitarimą dėl Kipro makroekonominio koregavimo programos pagrindinių klausimų ir skyrė 10 mlrd. EUR finansinį paketą. Po finansinės sumaišties buvo įvesta 10 nedarbo dienų bankams, per kurias sektorius buvo smarkiai sumažintas pertvarkant ir restruktūrizuojant bankus ir atskiriant Graikijoje vykdomas Kipro bankų operacijas.

Šiomis ekonominių ir finansinių sunkumų sąlygomis Kipro valdžios institucijos oficialiai paprašė finansinės pagalbos – 2012 m. birželio 25 d. kreipėsi paskolos į Europos finansinio stabilumo fondą/Europos stabilumo mechanizmą (EFSF/ESM), taip pat kreipėsi paskolos į Tarptautinį valiutos fondą (TVF), – kad atkurtų tvarų ekonomikos augimą, užtikrintų tvarkingai veikiančią bankų sistemą ir apsaugotų Europos Sąjungos ir euro zonos finansinį stabilumą. 2012 m. birželio 27 d. Euro grupė paragino Komisiją kartu su Europos Centrinio Banku (ECB), Kipro valdžios institucijas ir TVF susitarti dėl makroekonominio koregavimo programos, įskaitant finansavimo poreikius, ir imtis tinkamų veiksmų, kad būtų užtikrintas finansinis stabilumas. 2013 m. kovo 16 ir 25 d. Euro grupė pasiekė politinį susitarimą su Kipro valdžios institucijomis dėl pagrindinių programos klausimų, t. y. bankų sektoriaus restruktūrizavimo ir esminio mažinimo, fiskalinio konsolidavimo stiprinimo, struktūrinių reformų ir privatizavimo. Svarbi susitarimo dalis – bankai bus rekapitalizuoti beveik vien tik pačių bankų (t. y. akcininkų ir kreditorių) lėšomis. Tai neturės įtakos mažesniems kaip 100 000 EUR indėliams. Kreditorių nuostoliai neviršys nuostolių, kurių jie būtų turėję likvidavus bankus pagal įprastines nemokumo procedūras. 2013 m. balandžio 2 d. pasiektas techninio lygmens susitarimas dėl išsamaus politikos priemonių paketo įgyvendinimo per trejus makroekonominio koregavimo programos metus; pagrindiniai tikslai, priemonės ir rezultatai išdėstyti Komisijos ir Kipro Respublikos susitarimo memorandume.

Makroekonominio koregavimo programos tikslas – atgauti finansų rinkos pasitikėjimą, atkurti tvirtą makroekonominę pusiausvyrą ir sudaryti sąlygas grįžti prie tvaraus ekonomikos augimo. Kad būtų pasiekti šie tikslai, programa pagrįsta trimis ramsčiais. Pirmasis ramstis – finansų sektoriaus strategija, grindžiama šio sektoriaus finansų įstaigų restruktūrizavimu ir mažinimu, taip pat sektoriaus priežiūros stiprinimu siekiant spręsti kapitalo ir likvidumo problemas. Antrasis ramstis – plataus užmojo fiskalinio konsolidavimo strategija, grindžiama 2012 m. pradėtu konsolidavimu, visų pirma taikant einamųjų pirminių išlaidų mažinimo, valdžios sektoriaus pajamų didinimo, viešojo sektoriaus veikimo gerinimo ir fiskalinio konsolidavimo išlaikymo vidutinės trukmės laikotarpiu priemones. Taip siekiama panaikinti paviršinį valdžios sektoriaus deficitą ir stabiliai mažinti bendrosios valstybės skolos ir BVP santykį vidutinės trukmės laikotarpiu. Valdžios institucijos įsipareigojo kuo greičiau sumažinti deficitą iki mažesnės kaip 3 % BVP vertės. Ir toliau turėtų būti sėkmingai naudojami struktūriniai ir kiti ES fondai, įgyvendinamos ES politikos iniciatyvos darbo vietoms kurti ir augimui skatinti. Šios priemonės padės Kiprui pasiekti ilgalaikį augimą. Trečiasis ramstis – plataus užmojo struktūrinių reformų darbotvarkė, kuri skirta

konkurencingumui bei tvariam ir subalansuotam augimui remti, atsižvelgiant į 2012 m. konkrečiai Kiprui skirtas rekomendacijas, ir kuria sudaromos sąlygos šalinti makroekonominius disbalansus. Remiantis 2013 m. vasario 28 d. politiniu susitarimu dėl Tarybos rekomendacijos dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo, turėtų būti išlaikytos jaunimo įsidarbinimo galimybės ir perspektyvos.

Programa apima 2013–2016 m. laikotarpį.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

skirtas Kipro Respublikai, dėl specialiųjų priemonių finansiniam stabilumui ir tvariam augimui atkurti

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 136 straipsnio 1 dalį kartu su 126 straipsnio 6 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 136 straipsnio 1 dalyje numatyta galimybė patvirtinti valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro, skirtas priemones, kuriomis siekiama užtikrinti tinkamą ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą;
- (2) 2010 m. liepos 13 d. Taryba pagal SESV 126 straipsnio 6 dalį priėmė sprendimą, kuriuo konstatuojama, kad Kipre yra perviršinis deficitas¹ ir pagal SESV 126 straipsnio 7 dalį rekomendavo Kiprui panaikinti perviršinį valdžios sektoriaus deficitą, nurodydama, kad „Kipro valdžios institucijos esamą perviršinio deficito padėtį turėtų ištaisyti kuo skubiau ir ne vėliau kaip iki 2012 m.“;
- (3) Rekomendacijoje dėl Kipro 2012 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2012–2015 m. Kipro stabilumo programos² Taryba, be kita ko, rekomendavo, kad Kipras imtųsi veiksmų ir tvariai panaikintų perviršinį deficitą 2012 m., užtikrintų pakankamą skolos mažinimo kriterijaus atitikties pažangą, griežtintų finansų įstaigų veiksmingo rekapitalizavimo reguliavimo nuostatas ir pagerintų konkurencingumą;
- (4) pastaruoju metu spaudimas Kiprui finansų rinkose vis didėjo, nes augo nerimas dėl šios šalies valstybės finansų tvarumo, įskaitant nusilpusiam finansų sektoriui reikalingas valstybės pagalbos priemones. Vienus disbalansus nulėmė neigiami euro zonos krizės padariniai, kiti disbalansai kilo šalies viduje ir yra ilgalaikiškesni³. Kredito reitingų agentūroms keletą kartų iš eilės sumažinus Kipro vyriausybės obligacijų reitingus, šalis tapo nepajėgi refinansuoti savo skolų tokiomis palūkanų normomis, kurios atitiktų ilgalaikio fiskalinio tvarumo tikslą. Taip pat bankų sektoriui laipsniškai buvo nutraukiamas tarptautinių rinkų finansavimas, o didžiausios įstaigos užregistravo esminį kapitalo nepakankamumą;
- (5) atsižvelgdamos į šiuos ekonominius ir finansinius sunkumus, Kipro valdžios institucijos oficialiai paprašė finansinės pagalbos – 2012 m. birželio 25 d. kreipėsi paskolos į Europos finansinio stabilumo fondą/Europos stabilumo mechanizmą (EFSF/ESM), taip pat kreipėsi paskolos į TVF, – kad atkurtų tvarų ekonomikos

¹ OL L 186, 2012 7 20, p. 30.

² OL C 219, 2012 7 24, p. 13.

³ Kaip nurodyta 2012 m. nuodugnioje Kipro apžvalgoje ir 2012 m. konkrečiai Kiprui skirtose rekomendacijose, pateiktose pagal Europos semestrą.

augimą, užtikrintų tvarkingai veikiančią bankų sistemą ir apsaugotų Europos Sąjungos ir euro zonos finansinį stabilumą. 2012 m. birželio 27 d. Euro grupė paragino Komisiją kartu su ECB, Kipro valdžios institucijas ir TVF susitarti dėl makroekonominio koregavimo programos, įskaitant finansavimo poreikius, ir imtis tinkamų veiksmų, kad būtų užtikrintas finansinis stabilumas dabartinėmis labai sudėtingomis aplinkybėmis kylant grėsmei, kad gali pasireikšti šalutinis neramumų valstybės skolos vertybinių popierių rinkoje poveikis. 2013 m. kovo 16 ir 25 d. Euro grupė pasiekė politinį susitarimą su Kipro valdžios institucijomis dėl kertinių programos klausimų. Bankų sektorius turi būti restruktūrizuotas ir sumažintas, turi būti paspartintas fiskalinis konsolidavimas, struktūrinės reformos ir privatizavimas. Bankai turi būti rekapitalizuoti beveik išskirtinai pačių bankų (t. y. akcininkų ir kreditorių) lėšomis;

- (6) šiomis aplinkybėmis Kipras turėtų patvirtinti išsamų politikos priemonių paketą, kuris turi būti įgyvendintas per 3-ejus makroekonominio koregavimo programos metus nuo 2013 m. antrojo ketvirčio iki 2016 m. pirmojo ketvirčio;
- (7) politikos priemonių paketas turėtų būti skirtas atgauti finansų rinkos pasitikėjimą, atkurti tvirtą makroekonominę pusiausvyrą ir sudaryti sąlygas grįžti prie tvaraus ekonomikos augimo. Jį turėtų sudaryti trys ramsčiai. Pirmasis ramstis turėtų apimti finansų sektoriaus strategiją, grindžiamą šio sektoriaus finansų įstaigų restruktūrizavimu ir mažinimu, taip pat šio sektoriaus priežiūros stiprinimu siekiant spręsti kapitalo ir likvidumo problemas. Antrasis ramstis turėtų apimti plataus užmojo fiskalinio konsolidavimo, kurio pastangos koncentruojamos laikotarpio pradžioje, strategiją, visų pirma taikant einamųjų pirminių išlaidų mažinimo, valdžios sektoriaus pajamų didinimo, viešojo sektoriaus veikimo gerinimo ir fiskalinio konsolidavimo išlaikymo vidutinės trukmės laikotarpiu priemones, kartu kuo labiau mažinant poveikį socialiai remtiniams žmonėms ir toliau sėkmingai naudojant struktūrinius ir kitus ES fondus. Trečiasis ramstis turėtų apimti plataus užmojo struktūrinių reformų darbotvarkę, kuri skirta konkurencingumui bei tvariam ir subalansuotam augimui remti ir kuria sudaromos sąlygos šalinti makroekonominius disbalansus (visų pirma reformuojant darbo užmokesčio indeksavimo sistemą konsultuojantis su socialiniais partneriais) ir sklandaus rinkų veikimo kliūtis. Remiantis 2013 m. vasario 28 d. politiniu susitarimu dėl Tarybos rekomendacijos dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo, turėtų būti išlaikytos jaunimo įsidarbinimo galimybės ir perspektyvos;
- (8) pagal naujausią Komisijos nominaliojo BVP augimo prognozę (-0,5 % 2012 m., - 8,2 % 2013 m., -2,9 % 2014 m., 2,6 % 2015 m. ir 3,7 % 2016 m.) 2012 m. skolos ir BVP santykis būtų 87 %, 2013 m. – 109 %, 2014 m. – 123 %, 2015 m. – 126 % ir 2016 m. – 122 %. Taigi iki 2015 m. skolos ir BVP santykis sparčiai didėtų, tačiau vėliau imtų laipsniškai mažėti ir 2020 m. sumažėtų iki apskaičiuotųjų 105 %. Skolos dinamiškai poveikio turi keletas ypatingų operacijų. Pagal naujausią Komisijos nominaliojo BVP augimo prognozę numatyta, kad 2013 m. pirminis valdžios sektoriaus deficitas bus 395 mln. EUR (2,4 % BVP), 2014 m. – 678 mln. EUR (4,3 % BVP), 2015 m. – 344 mln. EUR (2,1 % BVP), o 2016 m. numatomas perviršis – 204 mln. EUR (1,2 % BVP);
- (9) kad būtų atkurtas Kipro finansinis stabilumas ir (atsižvelgiant į glaudų tarpusavio ryšį) kad būtų išlaikytas finansinis stabilumas visoje euro zonoje, labai svarbu padidinti ilgalaikį Kipro bankų sektoriaus atsparumą. Esminis Kipro bankų sektoriaus mažinimas ir restruktūrizavimas jau vyksta. Atstovų Rūmai priėmė teisės aktą, kuriuo nustatoma išsami kredito įstaigų atgaivinimo ir pertvarkymo sistema. Panaudojus šią naują sistemą Kipro bankų sektorius nedelsiant iš esmės sumažintas. Siekiant išlaikyti Kipro bankų sektoriaus likvidumą, įvestos laikinos administracinės priemonės;

- (10) įgyvendinus visapusiškas ir plataus užmojo finansines, fiskalines ir struktūrines reformas, turėtų būti užtikrintas Kipro valstybės skolos tvarumas vidutinės trukmės laikotarpiu;
- (11) Komisija kartu su ECB ir prireikus su TVF, pasitelkusi išvykstatamuosius tikrinimus ir reguliarias Kipro valdžios institucijų ataskaitas, turėtų reguliariai, kas ketvirtį, tikrinti, ar tiksliai įgyvendinama makroekonominio koregavimo programa;
- (12) per visą politikos priemonių paketo įgyvendinimo laikotarpį Komisija turėtų teikti papildomas politines rekomendacijas ir techninę pagalbą konkrečiose srityse;
- (13) laikydamosi turimų nacionalinių taisyklių ir tvarkos, Kipro valdžios institucijos turėtų įtraukti socialinius partnerius ir pilietinės visuomenės organizacijas rengiant, įgyvendinant, stebint ir vertinant finansinės pagalbos programą;
- (14) bet kokia gaunama finansinė pagalba makroekonominio koregavimo programos politikos priemonėms įgyvendinti turi atitikti teisinius Europos Sąjungos reikalavimus ir politikos sritis, visų pirma Sąjungos ekonomikos valdymo sistemą. Finansų įstaigų rėmimo veiksmai turi būti vykdomi pagal Europos Sąjungos konkurencijos taisykles. Komisija užtikrins, kad visos susitarimo memorandume nurodytos priemonės, susijusios su prašoma ESM finansine pagalba, visapusiškai atitiktų šį sprendimą.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Kad būtų lengviau atkurtas tvarus Kipro ekonomikos augimas ir fiskalinis bei finansinis stabilumas, Kipras tiksliai įgyvendina makroekonominio koregavimo programą, kurios pagrindiniai elementai išdėstyti šio sprendimo 2 straipsnyje. Makroekonominio koregavimo programa (toliau – programa) sprendžiamos konkrečios rizikos, kurią kelia Kipras euro zonos finansiniam stabilumui, problemos, o jos tikslas – greitai atkurti tvirtą ir tvarią ekonominę ir finansinę padėtį Kipre bei šios šalies gebėjimą finansuoti visus savo poreikius finansų rinkose. Programoje deramai atsižvelgiama į pagal SESV 121, 126, 136 ir 148 straipsnius Kiprui skirtas rekomendacijas bei jo veiksmus siekiant laikytis šių rekomendacijų ir plėsti, stiprinti ir tikslinti reikalingas politikos priemones.
2. Komisija kartu su ECB ir prireikus su TVF stebi programos įgyvendinimo pažangą. Kipras visapusiškai bendradarbiauja su Komisija ir ECB. Visų pirma jis pateikia Komisijai ir ECB visą informaciją, kuri, jų nuomone, reikalinga programai stebėti.
3. Komisija kartu su ECB ir prireikus su TVF bei su Kipro valdžios institucijomis nagrinėja visus programos pakeitimus ir atnaujinimus, kurių gali reikėti, kad būtų tinkamai atsižvelgta į, be kita ko, bet kokią reikšmingą makroekonominių ir fiskalinių prognozių atotrūkį nuo rezultatų (įskaitant užimtumą), neigiamą šalutinį poveikį ir makroekonominius ir finansinius sukrėtimus. Siekdama užtikrinti, kad programa būtų sklandžiai įgyvendinama, ir norėdama padėti tvariai ištaisyti disbalansus, Komisija nuolat teikia patarimus ir rekomendacijas dėl fiskalinių, finansų rinkos ir struktūrinių reformų. Komisija periodiškai vertina programos ekonominį poveikį ir rekomenduoja būtinus pataisymus siekiant skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą, užtikrinant būtiną fiskalinį konsolidavimą ir kuo labiau mažinant žalingą socialinį poveikį.

2 straipsnis

1. Pagrindiniai Kipro programos tikslai yra šie: atkurti Kipro bankų sektoriaus patikimumą, tęsti vykstantį fiskalinį konsolidavimą, įgyvendinti struktūrines reformas konkurencingumui ir tvariam ir subalansuotam augimui skatinti.
2. Kipras vykdo fiskalinį konsolidavimą, atitinkantį jo įsipareigojimus pagal paviršinio deficito procedūrą, įgyvendindamas nuolatinės aukštos kokybės priemones ir kuo labiau mažindamas poveikį socialiai remtiniams žmonėms.
3. Kipras patvirtina 4–15 dalyse nustatytas priemones.
4. Kad kuo greičiau sumažintų deficitą iki mažiau kaip 3 % BVP, Kipras yra pasirengęs imtis papildomų konsolidavimo priemonių. Konkrečiai, jei dėl neigiamo makroekonominio poveikio nesurenkamos numatytos pajamos arba socialinės išlaidos yra didesnės, vyriausybė yra pasirengusi imtis papildomų priemonių, kad ir toliau būtų vykdomi programos tikslai, be kita ko, mažinti diskrecines išlaidas kuo labiau mažinant poveikį socialiai remtiniams žmonėms. Per programos vykdymo laikotarpį didesnės, negu numatyta programoje, gryųjų pinigų pajamos, įskaitant bet kokias nenumatytas pajamas, yra kaupiamos arba naudojamos skolai mažinti. Jei pasiekiami geresnių, nei numatyta, rezultatų ir laikoma, kad jie yra ilgalaikiai, gali sumažėti poreikis taikyti papildomas priemones vėlesniais metais.
5. Kipras ir toliau sėkmingai naudoja struktūrinius ir kitus ES fondus.
6. Siekdamas atkurti finansų sektoriaus patikimumą, Kipras toliau iš esmės reformuoja ir restruktūrizuoja bankų sektorių ir stiprina gyvybingus bankus – atkuria jų kapitalą, sprendžia likvidumo problemas ir stiprina jų priežiūrą. Programoje numatytos šios priemonės ir rezultatai:
 - a) užtikrinti, kad būtų atidžiai stebimos bankų sektoriaus likvidumo sąlygos ir, laikantis Eurosistemos taisyklių, taikomos atitinkamos priemonės pakankamam likvidumui sistemoje išlaikyti. Bus atidžiai stebimi neseniai nustatyti laikini laisvo kapitalo judėjimo apribojimai (be kita ko, gryųjų pinigų išėmimo, elektroninio mokėjimo ir pervedimų į užsienį apribojimai). Šių apribojimų tikslas – taikyti kontrolę ne ilgiau, negu iš tiesų reikia, kad būtų išvengta rimtos tiesioginės grėsmės finansiniam stabilumui. Nuo centrinio banko finansavimo arba valstybės pagalbos priklausančių šalies bankų vidutinės trukmės finansavimas ir kapitalo planai turėtų realiai atspindėti numatytą bankų sektoriaus finansinio įsiskolinimo mažinimą, taip pat turėtų būti mažinama priklausomybė nuo skolinimosi iš centrinių bankų, išvengiant skubaus turto išpardavimo ir kreditų krizės. Kad ateityje būtų užkirstas kelias turto eurais koncentracijai, bus atnaujintos mažiausių likvidumo reikalavimų taisyklės;
 - b) nustatyti nepriklausomą Kipro banko ir Kipro liaudies banko turto vertinimą ir Kipro liaudies banko operacijas skubiai integruoti į Kipro banko operacijas. Vertinimas atliekamas skubiai, kad būtų galima panaikinti atitinkamos neapdraustų indėlių dalies Kipro banke įšaldymą;
 - c) priimti būtinus norminius reikalavimus, susijusius su bendro 1 lygio nuosavo kapitalo pakankamumo rodiklio padidinimu iki 9 % iki 2013 m. pabaigos;
 - d) imtis priemonių, kad būtų kuo labiau sumažintos dėl bankų restruktūrizavimo mokesčių mokėtojams tenkančios išlaidos. Prieš pasinaudodamos valstybės pagalbos priemonėmis, pakankamai kapitalo neturinčios komercinės ir kooperacinės kredito įstaigos kiek įmanoma padidina savo kapitalą iš privačių

šaltinių, įskaitant (bet ne vien tik) bankų akcininkus ir kreditorius. Prieš suteikiant valstybės pagalbą, bet kokie restruktūrizavimo ar pertvarkymo planai oficialiai tvirtinami pagal valstybės pagalbos taisykles;

- e) užtikrinti, kad būtų sukurtas kreditų registras, prireikus būtų peržiūrėta ir pataisyta paskolų suteikimo reguliavimo sistema ir būtų priimti teisės aktai, kuriais stiprinamas komercinių bankų valdymas;
- f) stiprinti bankų valdymą, įskaitant draudimą skolinti nepriklausomiems valdybos nariams arba susijusioms šalims;
- g) maksimaliai padidinti neveiksnių skolų išieškojimą ir mažinti strateginio skolininkų įsipareigojimų nevykdymo paskatas. Be kita ko, bus sumažinti suvaržymai konfiskuoti užstatą ir užtikrinta tinkama neveiksnių paskolų stebėseną ir valdymas. Kipro centrinis bankas rekomenduos visas paskolas, kurių mokėjimo terminas baigėsi prieš daugiau kaip 90 dienų, laikyti neveiksnėmis;
- h) prilyginti kooperacinių kredito institucijų reguliavimą ir priežiūrą prie komercinių bankų reguliavimo ir priežiūros;
- i) nustatyti kooperacinių kredito įstaigų gyvybingumą ir, konsultuojantis su Komisija bei pranešant ECB ir TVF, parengti kooperacinių kredito įstaigų sektoriaus būsimos struktūros, veikimo ir gyvybingumo strategiją. Strategijos įgyvendinimas turėtų būti baigtas iki 2015 m. vidurio;
- j) padidinti bendrovių ir namų ūkių sektorių išiskolinimo stebėseną ir nustatyti tikslinio privačiojo sektoriaus restruktūrizavimo sistemą; taip pat
- k) toliau stiprinti kovos su pinigų plovimu sistemą ir, atsižvelgiant į geriausią patirtį, užtikrinti visapusišką subjektų skaidrumą.

7. 2013 m. valdžios institucijos tiksliai vykdo 2013 m. biudžeto įstatymą ir taiko papildomas nuolatinės priemonės, kurių vertė – mažiausiai 351 mln. EUR (2,1 % BVP). Kipras iš dalies pakeičia 2013 m. biudžeto įstatymą ir į jį įtraukia papildomas konsolidavimo priemones. Kipras patvirtina šias priemones:

- a) kalbant apie išlaidas, į biudžetą įtraukiamas išlaidų būsto programoms sumažinimas mažiausiai 36 mln. EUR ir tolesnis laipsniškas viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio mažinimas bei tam tikrų socialinių išmokų racionalizavimas;
- b) kalbant apie pajamas, į papildomas priemones įtraukiamas nekilnojamojo turto mokesčių, įstatymais nustatyto pelno mokesčio tarifo, pajamų iš palūkanų mokesčio tarifo, bankams taikomo mokesčio ir mokesčio už viešąsias paslaugas didinimas;
- c) Kipras reformuoja mokesčio už transporto priemones sistemą, grįsdamas ją ekologiniais principais ir siekdamas gauti papildomų pajamų;
- d) Kipras pradeda taikyti priemones sveikatos priežiūros išlaidoms kontroliuoti ir sveikatos priežiūros sektoriaus išlaidų veiksmingumui gerinti – didina viešųjų ligoninių efektyvumą, konkurencingumą ir išlaidų efektyvumą. Be to, Kipras pradeda taikyti bendro mokėjimo už tam tikras medicinos paslaugas ir vaistus sistemą; taip pat
- e) Kipras užtikrina visapusišką nuo 2012 m. gruodžio mėn. priimtų konsolidavimo priemonių įgyvendinimą.

8. Nuo 2014 m. sausio 1 d. taikomos šios priemonės:
- a) kalbant apie išlaidas, į biudžetą įtraukiamas: bendrų socialinių pervedimų išlaidų sumažinimas padidinant jų tikslingumą, kad būtų sutaupyta mažiausiai 28,5 mln. EUR; tolesnis viešojo ir bendro viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio mažinimas; mokesčio studentams ir pensininkams už naudojimąsi viešuoju transportu nustatymas, struktūrinės švietimo sektoriaus reformos priemonės siekiant sumažinti darbo užmokesčio išlaidas; taip pat
 - b) kalbant apie pajamas, į 2014 m. biudžetą įtraukiamas: laikinų įmokų nuo viešojo ir privačiojo sektoriaus darbuotojų bruto darbo užmokesčio pratęsimas iki 2016 m. gruodžio 31 d.; PVM didinimas; akcizų didinimas; bendrosios socialinio draudimo sistemos įmokų didinimas.
9. Siekdamas užtikrinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, Kipras vykdo fiskalines struktūrines reformas, apimančias, be kita ko, šias priemones ir rezultatus:
- a) bendrosios ir viešojo sektoriaus pensijų sistemos reformas, kad pensijų sistema būtų tvari ir būtų sprendžiama pensijų pakankamumo problema. Prireikus reformos bus papildomai stiprinamos;
 - b) sveikatos išlaidų augimo kontrolę, kad būtų padidintas finansavimo struktūros tvarumas ir viešosios sveikatos priežiūros paslaugų teikimo veiksmingumas;
 - c) viešųjų išlaidų veiksmingumo ir biudžeto sudarymo gerinimą, taikant veiksmingą vidutinės trukmės biudžeto sudarymo sistemą, kuri yra geresnio viešųjų finansų valdymo dalis ir visapusiškai atitinka Direktyvą dėl reikalavimų biudžeto sistemoms ir Sutartį dėl stabilumo, koordinavimo ir valdymo (SSKV);
 - d) tinkamos teisinės ir institucinės viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės sistemos, pagrįstos geriausia praktika, patvirtinimą;
 - e) programos, kuria sukuriamą tvirta valstybinių ir pusiau valstybinių įmonių valdymo sistema, parengimą ir privatizavimo plano, kuriuo padedama gerinti ekonominį veiksmingumą ir atkurti skolos tvarumą, inicijavimą;
 - f) išsamaus reformų plano, kuriuo gerinamas mokesčių surinkimo ir administravimo efektyvumas ir veiksmingumas (įskaitant priemones visapusiškai įstatymų ir standartų, reglamentuojančių tarptautinį bendradarbiavimą mokesčių srityje bei keitimąsi mokesčių informacija, taikymui tinkamu laiku gerinti) parengimą ir vykdymą;
 - g) nekilnojamo turto mokesčio reformą;
 - h) viešojo administravimo reformą, kad būtų pagerintas jo veikimas ir išlaidų efektyvumas, visų pirma peržiūrint viešosios tarnybos dydį, įdarbinimo sąlygas ir funkcinę organizaciją siekiant užtikrinti veiksmingą valdžios sektoriaus išteklių panaudojimą ir kokybiškas paslaugas gyventojams; taip pat
 - i) bendrą socialinių išmokų struktūros ir dydžių reformą siekiant veiksmingai panaudoti išteklius ir užtikrinti tinkamą socialinės paramos ir paskatų dirbti pusiausvyrą.
10. Pasikonsultavęs su socialiniais partneriais, Kipras vykdo darbo užmokesčio indeksavimo sistemos reformą, atitinkančią ekonomikos konkurencingumo gerinimo tikslus ir atspindinčią darbo našumo pokyčius. Planuojama valstybės paramos reforma turėtų užtikrinti, kad socialinė parama būtų minimali apsauga, užtikrinanti

minimalias pajamas žmonėms, negalintiems užsitikrinti būtiniausio gyvenimo lygio, tačiau išlaikanti paskatas dirbti. Bet koks minimalaus darbo užmokesčio pokytis, pasikonsultavus su socialiniais partneriais, atitinka ekonominius ir darbo rinkos pokyčius.

11. Kipras priima likusius būtinus konkrečių sektorių teisės aktų pakeitimus, kad visapusiškai įgyvendintų Paslaugų direktyvą. Pašalinamos nepagrįstos kliūtys paslaugų rinkose, visų pirma reglamentuojamųjų profesijų srityje. Konkurencijos sistema gerinama stiprinant kompetentingos konkurencijos institucijos veikimą, taip pat nacionalinių reguliavimo institucijų savarankiškumą ir įgaliojimus.
12. Iki 2014 m. pabaigos Kipras sumažina vėluojamų išduoti nuosavybės dokumentų skaičių iki mažiau negu 2000 ir laikosi nustatytų pastatų sertifikatų ir nuosavybės dokumentų išdavimo terminų.
13. Kipras iš dalies pakeičia įkeisto turto priverstinio pardavimo nuostatas ir per trumpiausią pagrįstą laikotarpį iki 2013 m. pabaigos sudaro sąlygas vykdyti privačius aukcionus. Paspartinamas bylų nagrinėjimas teismuose ir iki programos pabaigos pašalinamas bylų nagrinėjimo vėlavimas.
14. Kipras imasi iniciatyvų stiprinti turizmo sektoriaus konkurencingumą. Šios iniciatyvos apima 2011–2015 m. turizmo strategijos peržiūrą, pagrįstą tyrimu, kaip pagerinti turizmo sektoriaus verslo modelį, ir išsamią geriausių būdų, kaip užtikrinti pakankamą oro transporto jungčių su Kipru, analizę.
15. Energetikos srityje Kipras į nacionalinius teisės aktus perkelia ir visapusiškai įgyvendina Trečiąją energetikos paketą. Be to, parengiamas išsamus plėtros planas Kipro energetikos sektoriui pertvarkyti. Planas apima:
 - a) dujoms eksploatuoti reikalingos infrastruktūros diegimo planą;
 - b) energetikos sektoriaus ir dujų eksporto reguliavimo tvarkos ir rinkos organizavimo pagrindus; taip pat
 - c) planą nustatyti institucinę angliavandenilių išteklių valdymo sistemą, įskaitant išteklių fondą, kuriam turėtų būti skirtos valstybės lėšos, gaunamos iš dujų eksploatavimo jūroje, kuris turėtų šias lėšas valdyti ir kuris būtų įsteigtas pagal tarptautiniu mastu pripažintą geriausią patirtį.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Kipro Respublikai.

4 straipsnis

Šis sprendimas skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*